

HANDLEIDING

LEERPLICHT VOORTGEZET ONDERWIJS

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG

**Contact met een leerplichtambtenaar?
Mail naar leerplicht@heuvelrug.nl**

INHOUD

1.	WAT DOET EEN LEERPLICHTAMBTENAAR?	3
2.	WANNEER ZIJN KINDEREN LEERPLICHTIG?	3
3.	WAT HOUDT DE KWALIFICATIEPLICHT IN?	4
4.	VEELVULDIG OF TWIJFELACHTIG ZIEKTEVERZUIM	5
5.	WANNEER KAN DE SCHOOL EEN MELDING DOEN BIJ DE LEERPLICHTAMBTENAAR?	6
6.	HOE DOET DE SCHOOL EEN MELDING?	6
7.	MOGELIJKE VERVOLGSTAPPEN LEERPLICHT	7
	BIJLAGE: VRIJSTELLINGEN SCHOOLBEZOEK	9

1. WAT DOET EEN LEERPLICHTAMBTENAAR?

De leerplichtwet is bedoeld om jongeren op school te houden tot ze genoeg opleiding hebben om een baan te vinden. Als een kind regelmatig zonder geldige reden niet op school is, schakelt de school de leerplichtambtenaar in. De leerplichtambtenaar controleert of ouders/verzorgers (hierna: ouders) en kinderen zich houden aan de Leerplichtwet. Is dat niet het geval, dan zoekt de leerplichtambtenaar samen met school en ouders naar een oplossing.

Zijn de ouders of de leerling zelf verwijtbaar aan het schoolverzuim, dan kan dit gevolgen hebben. Bijvoorbeeld een officiële waarschuwing met voorwaarden, een Halt-verwijzing, het stopzetten van de kinderbijslag (16- en 17-jarige) of het opmaken van een proces-verbaal.

Leerplichtambtenaren balanceren vaak tussen zorg en handhaving. Schoolverzuim is regelmatig een teken dat er iets niet goed gaat met een jongere. Het is kan een uiting zijn van (ernstige) achterliggende problemen. De leerplichtambtenaar zoekt dan ook samenwerking met het Sociale Dorpsteam. Om hulp of ondersteuning in te zetten voor het kind/de leerling en/of in de opvoedsituatie. Zijn de ouders of de leerling niet bereid om mee te werken in het vrijwillige kader? Dan kan dit gevolgen hebben.

2. WANNEER ZIJN KINDEREN LEERPLICHTIG?

Een kind mag vanaf 4 jaar naar school, maar is dan nog niet leerplichtig. Dat is het vanaf de eerste schooldag van de maand ná de 5e verjaardag tot en met het schooljaar waarin het 16 jaar is geworden. De leerplichtambtenaren van gemeente Utrechtse Heuvelrug zijn verantwoordelijk voor alle jonge inwoners van deze gemeente op het primair (speciaal) onderwijs en op het voortgezet (speciaal) onderwijs tot 18 jaar.

3. WAT HOUDT DE KWALIFICATIEPLICHT IN?

Hebben jongeren van 16 tot 18 jaar geen diploma of voldoende opleiding? Dan zijn ze verplicht om een diploma voor havo, vwo of mbo (niveau 2 of meer) te halen. Een jongere kan ook aan de kwalificatieplicht voldoen door een combinatie van leren en werken. Jongeren die na hun volledige leerplicht nog geen startkwalificatie hebben, moeten een volledig onderwijsprogramma volgen. Dat programma is gericht op het halen van de startkwalificatie. Dit kan volledig dagonderwijs zijn, maar ook een combinatie van leren en werken via de beroepsbegeleidende leerweg in het mbo.

Een uitzondering hierop zijn jongeren die verstandelijk niet in staat zijn een startkwalificatie te halen. Deze jongeren kunnen begeleid worden naar passend onderwijs of een werk-/leertraject. Jongeren in het praktijkonderwijs, zeer moeilijk lerende kinderen en meervoudig gehandicapte kinderen kunnen vrijstelling krijgen van de kwalificatieplicht.

De kwalificatieplichtige jongeren van gemeente Utrechtse Heuvelrug die staan ingeschreven aan een mbo, vallen onder de verantwoordelijkheid van de leerplichtambtenaren van School Werkt. Ook de 18-plussers die nog geen startkwalificatie hebben, vallen onder de verantwoordelijkheid van het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) van School Werkt. Meer informatie over het RMC van School Werkt kunt u vinden op <https://www.schoolwerkt.nl/>

4. VEELVULDIG OF TWIJFELACHTIG ZIEKTEVERZUIM

Worden leerlingen op school ziekgemeld en verzuimen zij langdurig of regelmatig? De scholen en de leerplichtambtenaren hebben dan niet altijd zicht op de werkelijke reden van het verzuim. De jeugdarts heeft een begeleidende rol bij het ziekteverzuim van leerlingen. Deze kan nagaan welke problemen bij de leerling hebben geleid tot het (ziekte)verzuim.

De GGDrU werkt volgens de M@ZL-methode: <https://www.ncj.nl/inspiratie/mazl-handboek/>

Aanmelding bij de GGD-arts bij zorgwekkend ziekteverzuim kan bij:

- Vanaf de 7^e schooldag aaneengesloten ziek OF;
- Bij de 4^e ziekmelding in 12 weken.

De jeugdarts adviseert de ouders en de leerling over de mogelijkheden om naar vermogen deel te nemen aan het lesprogramma en stelt zo nodig een plan van aanpak op. De jeugdarts koppelt na toestemming van de ouders en leerling binnen 1 week terug naar school. De ouders ontvangen een kopie van deze afspraken.

Aanmeldingsformulier ziekteverzuimbegeleiding

Zie: www.ggdru.nl/thema/scholenenkinderopvang/ziekteverzuim

Toestemming van de ouders is niet nodig als:

- De school de leerplichtambtenaar inschakelt d.m.v. een DUO-melding, als een kind regelmatig zonder geldige reden niet op school is. Daar is geen toestemming van ouders voor nodig. Maar ze moeten er wel over worden ingelicht.
- De leerplichtambtenaar onderzoek doet. De inspanningen van de leerplichtambtenaar hebben namelijk een wettelijke grondslag op basis van de Leerplichtwet.

Wil je advies of informatie van de leerplichtambtenaar? Dan kan dat altijd anoniem.

5. WANNEER KAN DE SCHOOL EEN MELDING DOEN BIJ DE LEERPlichtAMBTENAAR?

- De school is wettelijk verplicht om een melding te doen bij ongeoorloofde afwezigheid* van minimaal 16 uur in een periode van 4 aaneengesloten schoolweken. De school meldt de ongeoorloofde afwezigheid meteen (binnen 5 werkdagen).

* Een leerling staat ingeschreven op een school, maar is afwezig tijdens fysieke- of online lestijden, die zijn vastgesteld in het schoolrooster.

- De school mag verzuim melden onder 'overig verzuim' bij verzuim minder dan 16 uur in 4 weken, waarbij sprake is van minstens 1 uur ongeoorloofd schoolverzuim en/of 1 keer te laat komen.

Het kan hier bijvoorbeeld gaan om verzuim dat samenhangt met achterliggende problematiek (zorg) en/of twijfelachtig geoorloofd schoolverzuim. De verzuimmelding geeft een wettelijke basis om persoonsgegevens te delen, zodat de leerplichtambtenaar de school vanuit de maatschappelijke zorgtaak kan ondersteunen. Zie ook: <https://duo.nl/zakelijk/images/beslisboom-verzuim.pdf>

Bij 12 keer te laat kan een Halt-verwijzing volgen, als dat in de schoolgids staat vermeld.

6. HOE DOET DE SCHOOL EEN MELDING?

Kijk hiervoor op: <https://duo.nl/zakelijk/verzuim/verzuim/in-het-kort.jsp>

De maatschappelijke zorgtaak

Is er géén sprake van ongeoorloofd schoolverzuim, maar wel van vaag en/of twijfelachtig geoorloofd verzuim? Neem dan contact op met de leerplichtambtenaar vanuit zijn/haar maatschappelijke zorgtaak. De leerplichtambtenaar werkt ook preventief om schoolverzuim en voortijdig schooluitval te voorkomen.

Hij/zij is vaak partner in het (zorg)netwerk dat preventief samenwerkt om schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Binnen deze maatschappelijke zorgtaak draagt de leerplichtambtenaar bij aan het bevorderen van de ontwikkelingskansen van jongeren en maakt zich sterk voor het recht op onderwijs. Hoe eerder de leerplichtambtenaar betrokken is, hoe sneller de problemen kunnen worden aangepakt.

7. MOGELIJKE VERVOLGSTAPPEN LEERPlicht

De leerplichtambtenaar werkt volgens de MAS, Methodische Aanpak Schoolverzuim. Met de MAS ligt de nadruk op vroegtijdige inzet van jeugdhulp bij de aanpak van schoolverzuim. Bij verzuim met achterliggende problematiek staat de inzet van jeugdhulp voorop.

Na ontvangst van de DUO-melding zijn de volgende stappen mogelijk:

- Versturen kennisgevingsbrief (dossiervorming, geen onderzoek)
- Gesprek met ouder(s), gevolgd door een waarschuwingsbrief met noodzakelijke afspraken / hulpverlening.

Om deze stappen uit te kunnen voeren, is het noodzakelijk dat school de volgende zaken aanlevert

- De omvang van het verzuim (d.m.v. een kopie van een absentieoverzicht);
- De vermoedelijke reden van verzuim;
- De ondernomen actie(s) door school;
- Positie van ouders t.o.v. het verzuim;
- Gewenste insteek door de leerplichtambtenaar?

Heeft stap 1 onvoldoende effect en volgt een nieuwe DUO-melding? Dan volgt stap 2.
Heeft stap 2 onvoldoende effect en volgt een nieuwe DUO-melding?

Dan beschrijft de MAS **4 routes** waar de leerplichtambtenaar uit kan kiezen:

- vrijwillige jeugdhulp (houden aan afspraken met en aanwijzingen van de consultant van Sociale Dorpsteam)
- Halt-straf (indien de Halt-verwijzing staat beschreven in de schoolgids)
- dwang in civielrechtelijk kader (het laten doen van een verzoek tot onderzoek aan de Jeugdbeschermingstafel naar een kinderschermingsmaatregel)
- dwang in strafrechtelijk kader (het opmaken van een proces-verbaal).

De MAS laat de mogelijkheid open voor een combinatie met de maatregel 'het stopzetten van de kinderbijslag' bij 16- en 17-jarigen.

Liggen één of meer van onderstaande punten aan het verzuim van de leerling **ten grondslag**?

- Geen bereidheid en/of vermogen om hulp te aanvaarden
- Emotionele, lichamelijke, psychische of gedragsproblemen bij de leerling
- Opvoedproblemen bij ouders
- Signalen van huiselijk geweld/kindermishandeling

Dan is (jeugd)hulpverlening geëigend (vrijwillig, met drang of met dwang).

Strafrechtelijk handhaven is mogelijk als:

- het ongeoorloofde verzuim van een leerling aan het gedrag en de houding van ouder(s) te verwijten is;
- een officiële waarschuwing en afspraken niet hebben niet geholpen;
- er is geen bereidbaarheid is om hulp te aanvaarden.

BIJLAGE: VRIJSTELLINGEN SCHOOLBEZOEK

Ziekte- en ongeoorloofd verzuim

Ziekteverzuim is geoorloofd verzuim. De school meldt dit niet, tenzij zij vermoedt dat er meer aan de hand is en/of bij regelmatige, zorgwekkende of langdurige ziekte. Het is de zorg van school, dat de GGD-arts dit soort leerlingen zo snel mogelijk in begeleiding neemt. Deze arts kan de oorzaak van de ziekmelding(en) achterhalen. Tijdens dat onderzoek kan blijken, dat er geen sprake is van ziekte. Het verzuim lijkt dan ongeoorloofd te zijn. Na overleg met de leerplichtambtenaar kan de school dan 'overig verzuim' melden.

Verlenen de leerling en/of ouders geen medewerking aan het onderzoek van de GGD-arts? Dan ontstaat er verwijtbare afwezigheid, die als ongeoorloofd verzuim geldt. De school kan de afwezigheid melden via DUO als 'overig verzuim'. Vanaf dat moment is er een zogeheten 'omgekeerde bewijslast': de ouders moeten de ziekte van hun kind onderbouwen met bewijs van een onafhankelijk deskundige.

Zie ook: <https://www.ggdru.nl/scholen-kinderopvang/materialen-en-leskisten/toolkit-ziekteverzuim>

Schorsing en verwijdering

De school moet het bij de Inspectie van Onderwijs melden, als zij een leerling langer dan een dag schorst. Een leerling mag voor maximaal 1 week worden geschorst. Dat geldt ook, als het voornemen bestaat om de leerling van school te verwijderen. Of als er oplossing wordt gezocht binnen de school.

Bij verwijdering moet de betreffende leerling de school blijven bezoeken totdat deze terecht kan op een nieuwe school. Leerlingen mogen dus niet geschorst worden in afwachting van verwijdering.

Religieuze feestdagen

Hieronder verstaan we: verplichtingen van religieuze aard die voortkomen uit godsdienst, waaraan mensen moeten deelnemen. Herdenkingen van historische/culturele gebeurtenissen vormen geen basis voor verlof, tenzij opgenomen in de Nederlandse nationale feestdagen. Als het feest over een aantal dagen verspreid is, is er altijd een officiële vrije dag. Als deze toevallig op een zaterdag of zondag valt, krijgt de leerling voor de maandag geen vrij. Bij afwezigheid door religieuze verplichtingen is een mededeling vooraf voldoende.

School gesloten

Het is mogelijk, dat bij of op grond van algemeen verbindende voorschriften het bezoeken van de school/instelling is verboden.

Mogelijkheden vrijstelling schoolbezoek

1: Specifieke aard van het beroep (art. 11 onder f LPW)

In **zeldzame** gevallen kan een leerling vrijstelling van geregeld schoolbezoek krijgen (maximaal 10 dagen per schooljaar), om buiten de schoolvakanties op vakantie te gaan door het specifieke beroep van één van de ouders. Dit verlof kan geen betrekking hebben op de eerste 2 lesweken van het schooljaar.

Denk bij het begrip 'specifieke aard van het beroep' voornamelijk aan seizoensgebonden werkzaamheden of werk in bedrijfstakken, die een piekdrukte kennen. Hierdoor wordt het voor het gezin feitelijk onmogelijk om in die periode een vakantie op te nemen. De ouders moeten aantonen dat een vakantie in alle schoolvakanties tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen zal leiden. Slechts het gegeven dat tijdens de schoolvakanties een belangrijk deel van de omzet wordt behaald, is onvoldoende.

Voorbeeld om op de schoolwebsite te plaatsen:

Buiten de schoolvakanties op vakantie gaan

In zeer zeldzame gevallen kan uw kind eenmaal vrijstelling van school krijgen (maximaal 10 dagen per schooljaar) om buiten de schoolvakanties op vakantie te gaan. Dat geldt als één van de ouders/verzorgers een specifiek beroep heeft. Dit verlof is niet mogelijk in de eerste 2 lesweken van het schooljaar.

Werknemers

Bent u in loondienst? Dan is het voor ons als school niet mogelijk om uw kind(eren) extra vakantieverlof toe te kennen. Werkgevers moeten er namelijk voor zorgen, dat elke werknemer de gelegenheid heeft om in één van de reguliere schoolvakanties in een schooljaar vakantie op te nemen. Het is de verantwoordelijkheid van de werkgever om iemand anders uw werk te laten overnemen of voor u in te vallen.

Zelfstandig ondernemer

Bent u of uw partner zelfstandig ondernemer? Dan moet u kunnen aantonen of het op vakantie gaan in de vastgestelde schoolvakantieperiodes leidt tot bedrijfseconomische problemen. In andere woorden: als u er niet bent voor de duur van twee weken tijdens de kerst-, mei- **of** zomervakantie, dan heeft uw onderneming geen bestaansrecht meer. Dan gaat uw onderneming failliet. Dit moet een onafhankelijk accountant aantonen. U moet hiervoor tegelijk met uw aanvraag een accountsverklaring indienen, waaruit dit blijkt. Aangeven dat gedurende de schoolvakantie een belangrijk deel van de omzet wordt behaald, is hiervoor onvoldoende. Ook moet u via de onafhankelijke accountant aantonen wat de reden is dat uw werk niet kan worden overgenomen door een tijdelijke vervanger/ inhuurkracht.

Bij twijfel kan de school de leerplichtambtenaar om advies vragen.

2: Gewichtige omstandigheden (art. 11 onder g LPW)

In bepaalde gevallen kan een leerling verlof krijgen voor maximaal 10 schooldagen per schooljaar. Dit moeten ouders schriftelijk aanvragen bij het hoofd van de school. De school kent de aanvraag schriftelijk toe of wijst deze af. De aanvraag moet voorzien zijn van achterliggende bewijsstukken. Het gaat hier om zogeheten 'andere gewichtige omstandigheden'. Dit zijn omstandigheden, die buiten de wil of invloedssfeer van de ouders of leerling liggen. Bij het overstijgen van de 10 dagen, moet het hoofd/de directie van de school de aanvraag voorleggen aan de leerplichtambtenaar. Deze kent de aanvraag toe of wijst deze af.

Huwelijk

Het schoolhoofd moet vooraf toestemming geven voor afwezigheid door een huwelijk. Huwelijk van bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad: in Nederland kan dit voor maximaal 1 à 2 schooldagen per huwelijk (binnen de regio: 1 dag, buiten de regio: 2 dagen). In het buitenland kan dit voor maximaal 5 schooldagen.

Begrafenis

Het schoolhoofd moet vooraf toestemming geven voor afwezigheid wegens een uitvaart. Bij overlijden van een bloed- of aanverwant gelden deze vrijstellingen:

- in de eerste graad: maximaal 5 schooldagen
- in de tweede graad: maximaal 2 schooldagen
- in de derde en vierde graad: **maximaal 1 schooldag**
- in het buitenland, eerste tot en met vierde graad: **maximaal 5 schooldagen**.

Overige vrijstellingen

- Bij een 25-, 40- of 50-jarig ambtsjubileum en een 12½-, 25-, 40-, 50- en 60-jarig huwelijksjubileum van ouders of grootouders: **maximaal 1 schooldag**;
- Voor verhuizing: maximaal 1 schooldag;
- Bij ernstige levensbedreigende ziekte zonder uitzicht op herstel van bloed- of aanverwant tot en met de derde graad: **geen maximaal aantal dagen**;
- Voor het voldoen aan wettelijke verplichtingen, voor zover dit niet buiten de lesuren kan: **geen maximaal aantal dagen**;
- Voor andere, naar het oordeel van de directeur/leerplichtambtenaar gewichtige omstandigheden, maar geen vakantieverlof: **geen maximaal aantal dagen**.

In de volgende gevallen wordt in ieder geval geen extra verlof gegeven:

- familiebezoek in het buitenland
- goedkope tickets in het laagseizoen
- omdat tickets al gekocht zijn of omdat er geen tickets meer zijn
- vakantiespreiding
- verlof voor een kind, omdat andere kinderen uit het gezin al of nog vrij zijn
- eerder vertrek of latere terugkomst in verband met verkeersdrukte
- samen reizen/in konvooi rijden door bijvoorbeeld de Balkan
- kroonjaren
- sabbatical
- wereldreis/verre reis.

> Twijfel of de aanvraag art. 11 onder f of onder g voldoet aan de Leerplichtwet?
Leg uw situatie voor aan de leerplichtambtenaar!

